

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

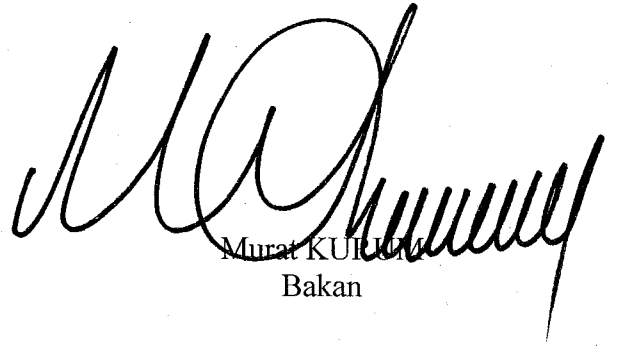
08 Eylül 2022

Sayı :30824082-610 456383
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (7 Adet, 11 Sayfa)
- Cevap Yazısı (160 Adet, 323 Sayfa)

**ŞANLIURFA MİLLETVEKİLİ
SAYIN NUSRETTİN MAÇIN'IN
TBMM 7/68376 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVABI**

SORULAR

Binlerce ton Siyanür, Sülfürik Asit, Silika başta olmak üzere en tehlikeli kimyasalların kullanıldığı Erzincan'ın iliç ilçesindeki Anagold Madencilik A.Ş. ait yığın liç sahasına siyanür içerikli solüsyon taşıyan boru hatlarında meydana gelen arıza nedeniyle yaklaşık 20 metreküp solüsyonun (Kimyasal karışım) Fırat Nehrine karışmıştır. Fırat Nehri; Güney Doğu ve Doğu Anadolu bölgelerinde bulunan Erzincan, Tunceli, Elâzığ, Malatya, Diyarbakır, Adıyaman, Gaziantep ve Şanlıurfa illerinin yaşayanların içme suyu ihtiyacını karşılamaktadır. Besi hayvanlarının ve tarımsal sulamanın temel unsurunu oluşturmaktadır. Ayrıca doğal yaşamada bulunan hayvanlar su ihtiyacını karşılamaktadır.

İşletilmekte olan madenin siyanür atıklarının depolandığı tesis 200 futbol sahası büyüklüğündedir. Bu maden sahası Türkiye'nin ikinci en büyük altın madeni sahasıdır. Depolama alanı kapasite artışında bulunmuştur. Eğer bu depolama kapasite artışı kabul edilirse 66 milyon ton kapasiteli, 1280 m derinlik, 640 futbol sahası büyüklüğünde atık havuz kapasitesine ulaşacaktır. Deprem gibi herhangi bir doğal felakette veya ihmal sonucu oluşan bir tehlike karşısında Çernobil'i aratmayacak sonuçlar doğuracaktır.

Bölge halkının temiz ve tatlı su kaynakları; gerekli denetimlerin usule uygun bir biçimde ve çevre yararı gözeterek yapılmadığı, maden şirketleri tarafından kirletilerek kullanılamaz hale getirilmektedir. Bu sıcak yaz mevsiminde buharlaşan kanserojen ve öldürücü kimyasallar yağın yağmurlarla daha geniş bir çevreyi etkileyerek canlıların yaşam alanlarını daraltarak, ekolojik yıkıma sebep olacaktır.

Bu bağlamda;

- 1) Doğamızı kirleten, yaşam alanımızı daraltan, canlılara zarar veren, ölümlere sebep olan bu ve benzeri madenlerin çalışma ruhsatlarını iptal etmeyi düşünüyor musunuz?
- 2) Tahrip edilen doğamızın, kirletilen ve kurutulan derelerimizin, kaybettiğimiz canlarımızın karşılığı bakanlığınızın bu şirketlere kestiği en üst sınır para cezaları olarak mı görüyorsunuz?
- 3) Bu çevre felaketinin önüne geçmek ve büyümemesi için ne gibi çalışmalarınız vardır?
- 4) Bu ve benzeri kimyasal tehlike saçan şirketler iş güvenliği, doğaya, çevreye verdikleri zararları önleme konusunda gerekli denetimler yapılıyor mu?

CEVAP

Erzincan İli, İliç İlçesi, Çöpler Köyü Mevkiinde Anagold Madencilik tarafından işletilmekte olan maden sahasında; açık ocak madencilik metoduyla çıkartılan kompleks cevher, yığın liçi yöntemiyle, yığın liç ile işlenemeyen oksitli cevher dışındaki sülfid oranı yüksek cevher tank liç yöntemi ile işlenmektedir. Tesise ilişkin Bakanlığımız tarafından verilen; 16 Nisan 2008, 24 Aralık 2014 ve 07 Ekim 2021 tarihli ÇED Kararları bulunmaktadır. Maden sahasında faaliyet sırasında izlenecek tüm parametreler, izleme sıklıkları ve alınacak tüm önlemler; ÇED Süreci ile Çevre İzin ve Lisans Sürecinde belirlenmiş olup Bakanlığımızca takip edilmekte ve değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda, tesiste her ay 19 adet yeraltı, kaynak, su deposu ve çeşmeden, 8 adet yüzey suyu noktasından 1 adet yeraltı suyundan ve 1 adette yüzey suyundan olmak üzere gerekli örnekler alınmakta ve çevresel açıdan izlenmektedir. Alanda sızdırmazlığa ilişkin gerekli tedbirlerin alındığı tespit edildikten sonra atık depolama izni verilmiştir.

Bilindiği üzere, 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna istinaden yayımlanan Yönetmelikler uyarınca; gerçek veya tüzel kişiliğe haiz her türlü faaliyet, Bakanlığımız Merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personelleri tarafından ani çevre denetimleri ile birleşik denetim planları kapsamında veya şikâyetler üzerine denetlenmektedir. Yapılan denetimlerde meri mevzuatta belirtilen usul ve esaslara aykırı faaliyet gösterdiği tespit edilen işletmelere idari para cezaları uygulanmakta, ayrıca faaliyet durdurma kararı alınabilmekte ve TCK'nın ilgili maddeleri ve diğer suçlar kapsamında gerekli tahkikatın yapılması amacıyla suç duyurusunda bulunulabilmektedir.

Bu kapsamda, Bakanlığımızca tesiste 23-24/06/2022 tarihlerinde söz konusu tesiste yapılan denetim ve incelemeler neticesinde; 21/06/2022 tarihinde yığın liç sahasına ait siyanür içerikli solüsyon taşıyan boru hatlarında arıza sebebiyle basınç düşüşü olduğunun görülmesi üzerine tesis tarafından alanda yapılan kontrollerde, boru hattına ait kaynak noktasında kopma olduğunun, akabinde tesis tarafından acil müdahale çalışmaları kapsamında sahada bulunan besleme operasyonunun durdurulduğunun ve boru hattındaki solüsyon ile kirlenen alanlara gerekli kimyasallar ile müdahale edilerek buradaki kontamine olmuş malzeme toprak yüzeyden sıyrılarak geçirimsizliği sağlanan güvenli alana taşındığının tesis tarafından beyan edildiği ve proste kullanılan yaklaşık 20 m3 olduğu beyan edilen solüsyonunun saha içine ve dışına aktığı tespit edilmiştir.

Söz konusu olay neticesinde yaşanan çevre kirliliğine istinaden Çevre Kanununun 20 inci Maddesinin (v) bendi kapsamında 16 Milyon 441 Bin 440 TL para cezası uygulanmış ve Kanunun 15 inci Maddesi gereğince de ilave çevresel iyileştirme çalışmaları tamamlanıncaya kadar Faaliyetin Durdurulması kararı alınmıştır. Bununla beraber, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun ilgili maddeleri ve diğer suçlar uyarınca da Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından gerekli tahkikat yapılmak üzere suç duyurusunda bulunulmuştur. Denetimler esnasında Bakanlığımızca yetkilendirilmiş Çevre Laboratuvarı tarafından analizlerin yapılması amacıyla Bakanlığımız gözetiminde toprak ve su numuneleri alınmıştır. Söz konusu numune sonuçları 08/06/2010 tarihli ve 27605 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik kapsamında incelenmiş olup, insan ve çevre sağlığı açısından herhangi bir risk bulunmadığı tespit edilmiştir. Anılan Yönetmeliğin 19 uncu Maddesi çerçevesinde sahanın nihai durumunu belirlemek amacıyla Kirlenmiş Saha Değerlendirme ve İzleme Komisyonu'nun kurulması, sahanın en düşük kotundan yüzey altı toprak numunesi alınması ve son durumuna ilişkin gerekli tespitin ve takibin yapılması amacıyla Erzincan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğümüz talimatlandırılmıştır.

Diğer taraftan; Bakanlığımızca yapılan denetimler neticesinde, tesisin yığın liç doğu alanındaki taşma olan bölümde eski deforme malzemenin alandan kaldırıldığı, jeosentetik kil astar ve jeomembran malzemelerin serim işlemlerinin tamamlandığı; yığın liç batı alanındaki çalışmalara yönelik ise, deforme olan malzemenin toplanmasına ve yüzey suyu toplama havuzu inşası ve diğer proses kontrol, rehabilitasyon ve otomasyon, iyileştirme ve bakım onarım çalışmalarına devam edildiği tespit edilmiş olup, Bakanlığımızca sürece ilişkin değerlendirme ve takip işlemleri titizlikle sürdürülmektedir.